

اصطلاحات و اختصارات پرستاری

(Nursing terms and abbreviations)

گردآوری:

داود ظاهری عبده وند

دانشجوی کارشناسی پرستاری

مجتمع آموزش عالی سلامت مسجدسلیمان

فهرست

دروس پایه

۵ آناتومی
۱۰ فیزیولوژی
۱۳ ایمنولوژی
۱۶ میکروبیولوژی
۱۸ ژنتیک

دروس اختصاصی

۲۰ داخلی و جراحی (برونر و سودارث)
۲۰ چشم •
۲۱ گوش •
۲۳ پوست و مو •
۲۴ گوارش •
۲۸ کلیه و مجاری ادراری •
۳۱ قلب و عروق •
۳۴ دستگاه تنفسی •
۳۷ مغز و اعصاب •
۳۹ غدد و هورمون •
۴۱ ارتوپدی •
۴۴ خون شناسی •
۴۷ تولید مثل •
۴۹ داروشناسی •
۵۴ مادران و نوزادان •
۵۸ بهداشت •
۶۰ آزمایشگاه •
۶۲ عمومی و پرونده •

پیشگفتار

این مجموعه اثر کوچکی است که به دانشجویان محترم رشته پرستاری تقدیم می گردد. هدف از نگارش این مجموعه دسترسی دانشجویان عزیز به یک منبع کم حجم، مهم و پرکاربرد از اصطلاحات و اختصارات دروس پایه و تخصصی رشته پرستاری است. اصطلاحات و اختصارات این مجموعه حاصل جمع آوری از دروس رشته پرستاری و رفرنس های معتبر پرستاری است و امیدوارم دانشجویان عزیز با خواندن آن بر معلومات خود بیافزایند.

داود ظاهری عبده وند

دانشجوی کارشناسی پرستاری

davoodzaheri2500@gmail.com

پاییز ۱۳۹۷

دروس پایه

آناتومی

جهت های آناتومی:

- انتریور (anterior): قدامی
- پوستریور (posterior): خلفی
- مدیال (medial): میانی
- لترال (lateral): کناری
- اینترنال (internal): داخلی
- اکسترنال (external): خارجی
- سوپریور (superior): فوقانی
- اینفریور (inferior): تحتانی
- پروکزیمال (proximal): نزدیک به مرکز
- دیستال (distal): دور از مرکز
- کرانیال (cranial): به طرف سر
- کودال (caudal): به طرف انتهای نخاع
- فلکشن (Flexion): خم کردن
- ایکستنشن (Extension): باز کردن
- اداکشن (Adduction): نزدیک کردن
- ابداکشن (Abduction): دور کردن
- الویشن (Elevation): بالا بردن
- دپرشن (Depression): پایین بردن

آناتومی سر و صورت:

سر: head, Cephalic

جمجه: skull

ملاج: fontanelle

مو: hair

پیشانی: frontal

صورت: face, Facial

پوست: derm, skin

لب: lip

گونه: cheek
چانه: chin
گوش: ear
لاله گوش: auricle
بینی: nose
ابرو: eyebrow
پلک: palpebrae
چشم: eye, optic
کره چشم: eyeball

آناتومی دستگاہ گوارش:

دهان: oral, mouth
دندان: tooth
زبان: lingua
غدد بزاقی: salivary gland
کام: palate
حلق: pharynx
لوزه: tonsil
حلق بینی: nasopharynx
حلق دهانی: oropharynx
حلق حنجره ای: laryngopharynx
حنجره: larynx
مری: esophagus
صفاق: peritoneum
شکم: abdominal
ناف: umbilicus
معدده: stomach, gaster
کبد: liver
کیسه صفرا: gall bladder
لوزالعمده: pancrease
تیموس: thymus
طحال: spleen
آپاندیس: appendix

small intestine: روده باریک
deuenum: دوازدهه
bowel: روده
colon: روده بزرگ
cecum: روده کور
rectum: راست روده
anal canal: کانال مقعد
anus: مقعد

آناتومی تنه و اندام ها:

body: تنه
neck: گردن
comb: شانه
clavicle: ترقوه
scapula: کتف
humerus: استخوان بازو
for arm: ساعد
ulna: استخوان داخلی ساعد
radius: استخوان خارجی ساعد
Carpus: مچ دست
hand: دست
digitus: انگشتان
nail: ناخن
sternum: جناغ
thoracic, chest: قفسه سینه
rib: دنده
waist: کمر
flank: پهلو
pelvice: لگن
femor: ران
genicular: زانو
patella: کشکک

leg: ساق

tibia: درشت نی

fibula: نازک نی

foot: پا

آناتومی دستگاه عصبی:

encephal, brain: مغز

medulla oblongata: بصل النخاع

pons: پل مغزی

midbrain: مغز میانی

cerebellum: مخچه

cerebrum: مخ

spinal: نخاع

vertebral column: ستون مهره ای

cervical: گردنی

thoracic: سینه ای

lumbar: کمری

آناتومی عضلات:

joints: مفاصل

muscles: عضلات

mamm, breast: پستان

masseter: عضله جونده

ligament: رباط

cartilage: غضروف

brachialis: عضله بازویی

gluteal: عضلات ناحیه سرین

آناتومی دستگاه تنفس و قلب و عروق:

Pneum, lung, pulm: ریه

trachea: نای

bronchous: نایژه

پرده جنب: pleura
 دیافراگم: diaphragm
 میان سینه ای: mediastinom
 قلب: card, heart
 دهلیز: atrium
 بطن: ventricle
 رگ: Vessel, angi
 شریان: artery
 ورید: vein
 مویرگ: Capillary
 مویرگ های لنفاوی: lymphatic
 گره های لنفاوی: lymph nodes

آناتومی دستگاه ادراری و تناسلی:

کلیه: Ren, Neph, Kidney
 حالب، میزنای: ureter
 مثانه: bladder, Vesic, cyst
 پیشابراه، میزراه: urethra
 بیضه: testis
 آلت تناسلی مرد: penis
 رحم: uterus
 تخمدان: Ovary

اختصارات آناتومی:

PNS: دستگاه عصبی محیطی
 CNS: دستگاه عصبی مرکزی
 ANS: سیستم عصبی خودکار
 RUQ: ناحیه ی ربع فوقانی راست شکم
 RLQ: ناحیه ی ربع تحتانی راست شکم
 LLQ: ناحیه ی ربع تحتانی چپ شکم
 LUQ: ناحیه ی ربع فوقانی چپ شکم

فیزیولوژی

اصطلاحات فیزیولوژی:

- پلازی (plasia): رویش
- هیپر پلازی: افزایش تعداد سلول ها
- هیپو پلازی: کاهش تعداد سلول ها
- نئو پلازی: رویش سلول تازه نابهنجار
- دیسپلازی: تکوین سلول نابهنجار
- متاپلازی: تغییر نابهنجار ماهیت سلول ها
- پروسوپلازی: تغییر کارکرد سلولی
- دموپلازی: رشد غیر طبیعی در بافت پیوندی
- آپلازی: تکامل نیافتن یک سلول یا اندام
- فیبروپلازی: تکثیر فیبروبلاست ها
- گلیکوزید: اتصال گلوکز به مولکولی غیر از کربوهیدرات ها
- گلیکولیز: شکستن قند گلوکز
- گلوکونوژنز: تولید گلوکز توسط کبد از منابع غیر کربن هیدراتی مثل اسید آمینه
- آناستوموز: اتصال دو قطعه
- دیستروفی: از بین رفتن بافت بر اثر سوتغذیه یا بیماری
- آتروفی: تحلیل رفتگی پوست، بافت یا عضوی از بدن
- هیپرتروفی: افزایش حجم بافت یا اندام در اثر بزرگ شدن سلول های موجود در آن
- دیاستول: حالت استراحت قلب
- سیستول: فرایند انقباض قلب
- آسیستول: حالت انقباض نداشتن قلب، خط صاف در نوار قلب
- فیبروز: سخت شدن بافت های همبند (پیوندی)
- هومئوستازی: حفظ شرایط تقریباً ثابت محیط داخلی
- آندوسیتوز: ورود مواد به درون سلول
- پینوسیتوز: آندوسیتوز مولکول های بزرگ
- فاگوسیتوز: آندوسیتوز به روش بلعیدن
- آسمز: حرکت محلول در یک محیط نیمه تراوا به سمت محیط غلیظ تر
- اسمول: تعداد ذرات موجود در محلول برای بیان غلظت
- اسمولالیته: میزان اسمول های یک کیلو گرم آب
- اسمولاریته: میزان اسمول های یک لیتر محلول

محلول هیپوتونیک: محلولی با اسمولالیتی کمتر از سرم خون
 محلول هیپرتونیک: محلولی با اسمولالیتی بیشتر از سرم خون
 محلول ایزوتونیک: محلولی با اسمولالیتی مانند سرم و سایر مایعات بدن
 آنژیوژنز: رشد عروق خونی جدید
 کارسینوژن: فاکتورهای شیمیایی، فیزیکی و سایر عوامل ایجاد کننده سرطان
 باروتروما: ترومای فشاری
 فاشیا (fascia): بافت فیبری که عضلات را می پوشاند
 اسیدپته: درجه اسیدی بودن یا قلیایی بودن یک ماده محلول
 هیدروفیلی: موادی که رطوبت را جذب می کنند
 هیدروفوبی: موادی که رطوبت را دفع می کنند
 پولیپ (polyp): رشد غیر طبیعی توده های خوش خیم در جدار اعضای بدن
 متاستاز: مهاجرت سلول های سرطانی از یک بافت به بافت دیگر
 پاپیلوم: سرطان خوش خیم بافت پوششی
 آدنوم: سرطان خوش خیم غدد
 کارسینوما: سرطان بدخیم بافت پوششی
 سارکوما: سرطان بدخیم بافت پیوندی
 آدنوکارسینوم: سرطان بدخیم غدد
 هیپوکسمی: کاهش فشار اکسیژن شریانی در خون
 هیپوکسی: کاهش سطح اکسیژن در بافت ها
 رپولاریزاسیون: برگشت سلول به وضعیت استراحت به علت ورود دوباره پتاسیم به داخل سلول و خروج سدیم از سلول
 دپلاریزاسیون: فعالیت الکتریکی سلول به علت ورود سدیم به درون سلول و خروج پتاسیم از سلول
 ویسکوزیته: چسبندگی
 هرنیا: بیرون زدگی یک اندام یا بخشی از یک اندام از طریق دیواره حفره ای که آن را محصور کرده است
 پرولاپس: افتادگی یک عضو یا یک قسمت از بدن
 استئوزیس: باریک یا تنگ شدن یک دهانه یا مجرای درونی بدن
 فیستول: مجرای غیر طبیعی بین دو اندام داخلی یا بین یک اندام داخلی و سطح بدن
 گانگرن: مرگ بافت ها به دنبال از دست دادن تغذیه ی عروقی
 هیپوولمی: کاهش حجم خون
 هیپر ترمیا: افزایش دمای بدن
 هیپر لیپیدمی: افزایش چربی خون
 رزونانس: شدت فرکانس
 ریفوژیون: انتشار

پرفیوژن: خونرسانی
 هیپو پرفیوژن: کاهش خونرسانی
 آسسه: جمع شدن چرک در بافت
 آکالوز: قلیایی شدن خون و مایعات خارج سلولی
 آکالوز متابولیک: قلیایی شدن خون و مایعات خارج سلولی بر اثر مشکلات کلیوی
 آکالوز تنفسی: قلیایی شدن خون و مایعات خارج سلولی بر اثر مشکلات ریوی
 اسیدوز: اسیدی شدن خون و مایعات خارج سلولی
 اسیدوز متابولیک: اسیدی شدن خون و مایعات خارج سلولی بر اثر مشکلات کلیوی
 اسیدوز تنفسی: اسیدی شدن خون و مایعات خارج سلولی بر اثر مشکلات ریوی
 نکروز: بافت‌مردگی، مجموعه‌ای از سلول‌ها و بافت‌های مرده در یک نقطه از بدن
 رسپتور: گیرنده
 کمورسپتور: گیرنده شیمیایی
 نوروترانسمیتر: پیام‌رسان‌های عصبی
 هیدراتاسیون: آب‌رسانی (مایع درمانی) به بیماری که دچار کم‌آبی شده است
 دهیدراتاسیون: کم‌آبی بدن
 ازوموشن: انقباض مویرگ‌ها برای حرکت خون در آن‌ها
 میوگلوبین: پروتئین مسئول ذخیره و انتقال اکسیژن در ماهیچه‌ها
 توبول (tubul): لوله، لوله مانند
 کورتکس: قشر
 مدولا: مرکز
 اسفنکتر: دریچه
 فیدبک (feedback): بازخورد
 تتانی: انقباض غیر ارادی ماهیچه‌ها
 لیز (lysis): شکستن، تجزیه شدن
 شانت (shunt): به هر نوع لوله، سوراخ و هر گونه محل عبور برای جابجایی
 مایعات موجود در بدن از بخشی به بخش دیگر گفته می‌شود
 شارپ (sharp): تیز، شدید

ایمونولوژی

اصطلاحات ایمونولوژی:

ایمونولوژی: ایمنی شناسی
 سروولوژی: اندازه گیری آنتی بادی ها و سایر خواص ایمونولوژیک در سرم خون
 ایمونوتراپی: روش درمانی برای برخی بیماری‌ها مانند سرطان، که با تحریک یا سرکوب پاسخ سیستم ایمنی عمل می‌کند
 ایمونوهماٹولوژی: یکی از شاخه‌های خون شناسی است که به مطالعه واکنش‌های آنتی ژن-آنتی بادی برای تشخیص بیماری‌های خونی می‌پردازد
 آلورژیک: پیوند خون، سلولهای بنیادی، مغز استخوان و یا بافت‌های دیگر از فردی به فرد دیگر
 آنتی ژن: به ترکیباتی گفته می‌شود که پس از ورود به بدن موجب برانگیختن واکنش‌های ایمنی می‌گردند
 انروژنوس: آنتی ژن با منشا داخلی
 اگزورژنوس: آنتی ژن با منشا خارجی
 ایمونوژن(ایمونوژنیک): بخشی از یک آنتی ژن که می‌تواند با عملکردی شبیه به قفل و کلید سیستم ایمنی را به طور اختصاصی تحریک کنند
 آنتی بادی(پادتن): پروتئینی که از گلبول‌های سفید ترشح می‌شود و موجب ایمنی زایی می‌شود
 ایمونوگلوبولین: آنتی بادی
 هاپتن: مواد غیر ایمونوژنیک که به تنهایی قادر به تولید آنتی بادی نیستند
 اپی توپ: قسمتی از یک آنتی ژن که سیستم ایمنی را تحریک می‌کند
 ایمونوژنیستی: قدرت ایمنی زایی یک ماده
 گرانولوسیت: گلبول‌های سفید دارای گرانول شامل: نوتروفیل‌ها، ائوزینوفیل‌ها و بازوفیل‌ها
 آگرانولوسیت: گلبول‌های سفید فاقد گرانول شامل: لنفوسیت‌ها و مونوسیت‌ها
 نوتروپنی: تعداد کم گرانولوسیت‌ها
 ماکروفاژ: مونوسیت‌های بافتی
 پاراتوپ: جایگاه ایمونوگلوبین برای اتصال به آنتی ژن
 اتوایمنی: خود ایمنی
 آلرژی: حساسیت، واکنش زیاد سیستم ایمنی بدن نسبت به عوامل گوناگون
 آلرژن: نوعی آنتی ژن است که باعث واکنش غیرطبیعی و شدید سیستم ایمنی می‌شود
 آلرژنیسته: توانایی یک مولکول در تحریک پاسخ سلولهای آلرژی زا

آلرژیک: مستعد ابتلا به آلرژی یا باعث حساسیت آلرژیک
سیستم کمپلمان: مجموعه‌ای از عوامل (کمپلمان‌ها) است که به سلول‌های ایمنی در
از بین بردن سلولهای بیگانه و تولید پادتن کمک می‌نماید
واریاسیون: تنوع
آپسونین: مولکولی است که سلولهای ایمنی (مانند ماکروفاژها) را برای فاگوسیت
کردن یک آنتی‌ژن تحریک می‌کند
لنفوبلاست: سلول‌های B فعال
آنتی‌ژن‌نسیسته: توانایی یک مولکول در اتصال به آنتی‌ژن اختصاصی خود
ایمونوژن‌نسیسته: توانایی یک مولکول در تحریک پاسخ ایمنی اختصاصی
ایمیونیتی: توانایی برای مقاومت در برابر عفونت
لکوسیت: گلبول‌های سفید
موتازن: هر عاملی مانند یک ماده شیمیایی یا اشعه، که می‌تواند یک جهش شود
استم سل (stem cell): سلول‌های بنیادی
کمپلمان: پروتئین‌هایی که با ترشح آنزیم باکتری‌ها را تخریب می‌کنند
سیتوکین‌ها: پروتئین‌هایی که به وسیله لکوسیت‌ها تولید می‌شوند
ایرو آلرژن: آلرژنی که در هوا معلق است
آنافیلاکسیک: واکنش آلرژیک شدید با تورم، مشکلات تنفسی و شوک
هیستامین: یک ماده شیمیایی طبیعی است که توسط ماست سل‌ها در بدن آغاز واکنش
های آلرژیک که منجر به التهاب در نقاط آسیب دیده بدن آزاد می‌شود
ایمیون: با حضور آنتی‌بادی‌های خاص در برابر ارگانیزم‌های مربوطه در برابر
یک عفونت خاص محافظت می‌شود
بازوفیل: یک نوع از سلول‌های سفید خون طبیعی که با آسیب مغز استخوان، عفونت
های انگلی، یا واکنش‌های آلرژیک در بدن افزایش پیدا می‌کنند
انوزینوفیل: یک نوع از سلول‌های سفید خون که واسطه واکنش‌های آلرژیک و
انگل‌ها و باکتری‌ها دفاع از بدن در برابر عفونت
لنفوسیت: یک نوع از سلول‌های سفید خون که نقش مهمی در سیستم ایمنی بدن ایفا
می‌کند
فلوکولاسیون (flocculation): لخته‌سازی
پروزون: مقدار آنتی‌بادی از آنتی‌ژن بیشتر باشد
پست‌زون: مقدار آنتی‌بادی کمتر از آنتی‌ژن باشد
اینترلوکین‌ها: سیتوکین‌های ساخته شده توسط انواع گویچه‌های سفید خون
اینترفرون: نوعی پروتئین که از سلول‌های میزبان آلوده به ویروس ساخته و موجب
تحریک سیستم ایمنی و افزایش مقاومت بدن می‌شوند
آسپتیک (aseptic): پیشگیری از عفونت

سپتی سمی: انتشار باکتری های بیماری زا در خون
آپوپتوز: مرگ برنامه ریزی شده سلول

اختصارات ایمنولوژی:

APC: سلول های عرضه کننده آنتی ژن
APP: پروتئین فاز حاد
CRP: نوعی پروتئین فاز حاد که مقدار آن در التهاب ها زیاد می شود
IVIG : ایمونوگلوبولین
MHC: کمپلکس اصلی سازگاری نسجی
SLE: بیماری لوپوس
AIDS: بیماری نقص ایمنی انسانی
B cell : لنفوسیت B
T cell : لنفوسیت T
Ig: ایمونوگلوبولین
IgG: گاما گلوبولین
NK: سلول های کشنده طبیعی

میکروبیولوژی

اصطلاحات میکروبیولوژی:

- میکروبیولوژی: میکروب شناسی
- میکروارگانسیم: میکروب، جاندارانی هستند که با چشم غیرمسلح دیده نمی‌شوند
- پروکاریوت: جانداران ساده، جاندارانی که هسته ندارند
- یوکاریوت: جانداران پیچیده، جاندارانی که هسته دارند
- پارازیت (parasite): انگل
- دیفتری: بیماری حاد باکتریایی دستگاه تنفسی، عامل این بیماری باکتری کورینه باکتریوم دیفتریا است
- لپروسی (leprosy): جذام، بیماری که توسط باکتری مایکوباکتریوم لپروماتوسی بوجود می‌آید
- آنتراکس: سیاه زخم، عامل آن بیماری باسیلوس آنتراسیس است
- تتانوس: کزاز، نوعی بیماری عفونی که به سبب باکتری کلوستریدیوم تتانی ایجاد میشود
- توکسین (toxin): سمی است که در باکتری وجود دارد و یا باکتری آن را ترشح کرده است
- اگزوتوکسین: سمی را می‌گویند که سلول باکتریایی تولید و در محیط پیرامون خود ترشح می‌کنند
- ویرولانسن: شدت بیماری زایی
- باسیل (bacilli): به باکتری‌هایی که شکل میله‌ای یا رشته‌ای دارند
- کوکسی (coccus): به باکتری‌هایی که شکل کره ای دارند
- گرم منفی: دیواره ی این باکتری ها نفوذناپذیر است و رنگ نمی‌گیرد و به آنتی بیوتیک ها مقاوم تر هستند
- گرم مثبت: دیواره ی این باکتری ها نفوذ پذیر است و رنگ می‌گیرند و مقاومت کمتری نسبت به آنتی بیوتیک ها دارند
- باکتریو استاتیک: به هر ماده‌ای گفته میشود که میتواند رشد باکتریها را متوقف کند.
- باکتریو ساید: باکتری کش، به هر ماده ای که به طور مستقیم می تواند باکتری ها را بکشد
- آنتی بیوتیک: ضد باکتری
- اسپور (spore): هاگ
- آروسل: مواد معلق در هوا
- پاتوژن: عامل بیماری زایی

پاتوژن‌سیتی: بیماری‌زایی
 اینکوباسیون (incubation): دوره کمون یا نهفتگی
 سفلیس: نوعی بیماری آمیزشی است که از باکتری تریپونما پالیدوم ناشی می‌شود
 ایمنو ساپرسیو: عوامل سرکوب کننده سیستم ایمنی
 باکتری‌می: حضور باکتری های زنده در خون
 بوتولیسم: یک بیماری فلج کننده است که عامل ایجاد کننده آن سمی است که توسط باکتری کلوستریدیوم بوتولینوم تولید می‌شود
 باکتریوفاز: ویروس‌هایی هستند که به باکتری‌ها حمله می‌کنند و آن‌ها را از بین می‌برند
 آنتی توکسین: آنتی بادی که قادر به از بین بردن مواد سمی تولید شده توسط میکروارگانیسم‌ها از جمله ویروس‌ها و باکتری‌ها است
 فلورا (flora): میکروارگانیسم‌هایی که در جای خاصی از بدن تجمع پیدا می‌کنند و رابطه همزیستی با جانوران میزبان دارند
 ترانس فورماسیون: دگرگونی ژنتیکی بر اثر وارد شدن DNA از محیط بیرونی به درون سلول
 کونژوگاسیون (conjugation): فرایندی است که ماده ژنتیکی از طریق تماس مستقیم دو باکتری با هم صورت می‌گیرد
 کولونیزه: رشد و تکثیر عامل عفونی (میکروارگانیسم) در میزبان بدون ایجاد عفونت می‌باشد
 سیمبیوزیس: همزیستی
 اندو توکسین: سمی را گویند که در باکتری وجود دارد و تنها پس از تجزیه یا مردن یا متلاشی شدن سلول باکتریایی آزاد می‌شود
 اتوتروف: اتوتروف‌ها جاندارانی هستند که مواد آلی را با استفاده از مواد معدنی و مواد ساده می‌سازند
 هتروتروف: فرایندی است که در آن، ارگانیسم برای تأمین انرژی و رفع نیازهای غذایی خود از مواد آلی ساخته شده سایر موجودات زنده استفاده می‌کند

ژنتیک

اصطلاحات ژنتیک:

ژن: واحد وراثت بر روی یک کروموزوم
 کروموزوم: ساختاری متشکل از DNA و پروتئین به شکل X
 ژنوم: یک مجموعه کامل (n) کروموزومی که به عنوان یک واحد از یک والد به ارث می‌رسد
 همولوگ: کروموزوم های همتا
 هموزیگوس (هموزیگوت): به فردی که یک جفت آلل یکسان داشته باشد
 هتروزیگوس (هتروزیگوت): به فردی که یک جفت آلل متفاوت داشته باشد
 آلل (allele): دو شکل مختلف یک ژن
 میوزیس: تقسیم سلولی
 موتاسیون: جهش، یک اختلال و تغییر ارثی در توالی DN
 آتوزوم: کروموزوم های غیر جنسی
 کاریوتیپ: ترکیب کروموزومی یک موجود یا سلول
 لوکوس: جایگاه ژن بر روی کروموزوم
 تریزومی: وجود ی یک کروموزوم اضافی در سلول سوماتیک
 دیپلوئید: موجود یا سلولی که دارای دو مجموعه کروموزومی (n2) باشد
 هاپلوئید: موجود یا سلولی که فقط دارای یک مجموعه کروموزومی یا یک ژنوم باشد
 باکتریوفاژ: ویروسی که باکتری ها را آلوده می کند
 کروماتید: یکی از دو رشته ی کروموزوم ها
 فنوتیپ: ویژگی قابل مشاهده یا قابل تشخیص ارگانیزم فردی
 ژنوتیپ: ژن ها و تنوع های موجود در آن، که فرد از والدین خود به ارث می برد
 ژن رگولار: ژن تنظیم کننده
 زیگوت: تخم
 تراژن: هر عاملی که در دوران جنینی به ژن انسان آسیب وارد کند
 کلون: به مجموعه ای از سلول های مشابه که از تقسیم یک سلول بوجود آمده باشد
 کانژنیتال (congenital): مادرزادی، ناهنجاری (ژنتیکی و غیر ژنتیکی) که در هنگام تولد وجود دارد
 میتوز: ماده ای که میتوز (تقسیم سلولی) و یا تولید مثل را تحریک می کند

دروس اختصاصی

داخلی و جراحی (برونر و سودارث)

چشم

اصطلاحات چشم:

- هیروپیا: دور بینی
- میوپیا: نزدیک بینی
- میدریازیس: گشادی مردمک چشم
- میوزیس: تنگی مردمک چشم
- زروفتالمی: خشکی چشم
- آمبلیوپیا (Amblyopia): تنبلی چشم
- پتریژیوم: ناخنک چشم
- استرابیسم: انحراف چشم
- پرس بایکوزیس: پیر چشمی
- پروپتوزیس: جلو آمدگی کره ی چشم
- کمزیس: ورم ملتحمه چشم
- دیپلوپیا: دو بینی
- اندوفاالمیت: عفونت داخل کره چشم
- کونژکتویت: التهاب ملتحمه ی چشم
- کراتیت: التهاب قرنیه
- کراتوکنژکتیویت: التهاب همزمان قرنیه و ملتحمه
- کراتکتومی: برداشتن قسمتی از قرنیه
- ویترکتومی: تخلیه چشم
- بلفاریت (Blepharitis): التهاب پلک
- رتینوپاتی: آسیب به شبکیه (رتین)
- کاتاراکت: آب مروارید
- پتوز: افتادگی پلک
- زانتلاسم: برآمدگی زردرنگ، سفت و کوچکی زیر پوست پلک
- اپی فور (epiphora): اشک ریزش
- آفاکیا: فقدان مادرزادی عدسی
- آنوفاالمیا: فقدان چشم

شالازیون: تورم بدون درد پلک
 آستیگماتیسم: سطح قرنیه ناصاف
 ادم پایی: ادم عصب بینایی
 اکروپیون: برگشتن پلک به طرف خارج
 انتروپیون: برگشتن پلک به طرف داخل
 اگزوفتالموس: بیرون زدگی کره ی چشم
 تریکیازیس: رشد معکوس مژه‌ها به طرف داخل چشم
 سیکلوپیا: وجود یک چشم
 گلوکوم: آب سیاه، افزایش فشار داخل چشم
 دیستروماتوپسی: دالتونیسیم، کور رنگی
 نیکتلوپیا: شب کوری
 نیستاگموس: حرکات نوسانی و غیر ارادی کره ی چشم
 سمپاتیک افتالمیا: التهاب چشم سالم به خاطر التهاب چشم دیگر
 لیزیک: جراحی لیزری چشم
 افتالموسکوپ: وسیله ی دیدن چشم
 همی آنوپی: اختلال در نیمی از میدان بینایی در یک یا هر دو چشم
 میوتیک: داروهای منقبض کننده مردمک چشم
 میدریاتیک: داروهای متسع کننده مردمک چشم

گوش

اصطلاحات گوش:

- اوتولوژی: گوش شناسی
- أدیومتری: شنوایی سنجی
- اتواسکلروز: رشد غیرطبیعی استخوان گوش میانی
- اوتوسکوپ: وسیله ای برای دیدن گوش
- اوتیت: التهاب گوش
- اوتیت مدیا: التهاب گوش میانی
- اتوره: خروج ترشحات از گوش
- اوتالژی: احساس سنگینی یا درد در گوش
- کلستاتوم: تومور گوش میانی
- دافنس (Deafness): کری، ناشنوایی
- تمپان (tympanic): پرده صماخ
- لابیرنتیت: آماس گوش درونی
- میرینگوتومی: برش پرده صماخ
- تینیتوس: وزوز گوش
- پریس بیکازیس: پیرگوشی
- آن اوتی: کسی که لاله ی گوش ندارد
- تیمپانوپالستی: ترمیم پرده صماخ به وسیله جراحی
- استاپرکتومی: برداشتن استخوان رکابی در گوش

پوست

اصطلاحات پوست:

- درماتولوژی: پوست شناسی
- اپیدرم: روی پوست
- درم: لایه ضخیم پوست
- هیپودرم: لایه زیرین پوست
- فیبروبلاست: سلول های تولید کننده کلاژن و الاستین در پوست
- کلاژن: پروتئین مسئول استحکام پوست
- الاستین: پروتئین مسئول کشش پوست
- استراتوم کورنیوم: لایه شاخی پوست
- غده سباسه: غدد موجود در اپی درم که با ترشح چربی (سبوم) پوست را نرم و انعطاف پذیر می کنند
- لیکنیفیکاسیون: افزایش ضخامت لایه شاخی پوست
- لسیون (lesion): زخم
- بثورات: جمع بثور؛ بثورات جلدی به آبله، سرخجه، کهیر، جوش و مانند اینها گفته می شود
- راش (rash): بثورات فراوان گسترده از ضایعات بر روی پوست
- پاپول (papule): برآمدگی توپر سفت و کوچکی زیر پوست
- وزیکول: تاول کوچک پر از مایع
- کراستینگ: پوست پوست شدن
- بویل (boil): کورک ، جوشی بر روی پوست بر اثر التهاب فولیکول مو
- درماتوزیس: هر گونه وضعیت غیر طبیعی پوست
- درماتیت: التهاب پوست
- هیپرپیگمانتاسیون: افزایش رنگ دانه های پوست
- ملانین: ماده ایجاد کننده رنگ پوست
- ملانوسیت: سلول های تولید کننده ملانین در پوست
- ملانوما: تومور سلول های ملانین پوست
- بول (bulla): تاول بزرگ پر از مایع
- ویتیلیگو (vitiligo): از دست رفتن رنگ پوست به صورت لکه لکه، پیسی
- پروریتوس (pruritus): خارش
- پیودرما: عفونت میکروبی پوست

استریا (striae): خطوط نوار گونه بر روی پوست
 زگیل: غده ای گوشتی بر روی دست و پا
 پینه: سخت شدن پوست دست و پا
 زانتوما: تجمع کلسترول به رنگ زرد در نقاط بدن
 سلولیت: عفونت پوست توسط باکتری ها
 پسوریازیس: صدفک، بیماری خود ایمنی بر اثر افزایش رشد سلول های پوست
 کراتین: یک پروتئین نامحلول فیبروزی که لایه بیرونی پوست را تشکیل می دهد
 اسکرودرمی: ضخیم شدن پوست
 هماتوم: جمع شدن خون در بیرون از رگ های بدن
 پتشی (petechia): هماتوم با قطر کوچک تر از 3mm
 پورپورا (purpura): هماتوم با قطر 1cm و دایره ای
 اکیموز (ecchymosis): هماتوم آبی رنگ و کبود با قطر زیاد
 تلانژکتازی: گشادی مویرگ های زیر پوست
 پارونیشیا: التهاب باکتریایی و قارچ اطراف ناخن ها
 هیرسوتیسم: پر مویی
 آلوپسی: فقدان مو
 تورگور پوستی: خاصیت ارتجاعی پوست
 بلیستر (blister): تاول

گوارش

اصطلاحات گوارش:

- آنورکسیا: بی اشتهایی
- هماتمز: استفراغ خونی
- زروستومیا: دهان خشک
- ایروفازیا: بلع هوای زیاد
- گگ (gag): رفلکس عقی زدن
- رتچینگ (retching): عقی زدن
- سلیوا (saliva): بزاق
- بلچینگ: آروغ زدن
- دیسفاژی: بلع مشکل
- ادینوفازی: درد هنگام بلع
- پلی دیپسی: پر نوشی
- پلی فاژی: پر خوری
- نوزآ (nausea): تهوع
- وومیتینگ (vomiting): استفراغ
- هالی توسییس: بوی بد حفره دهان
- آکلازی: حرکات دودی نامناسب مری
- گلوستیت: التهاب زبان
- ژنژویت: التهاب لثه
- سیالادناپیتیس: التهاب غدد بزاقی
- پروکتیت: التهاب راست روده و مقعد
- استوماتیت: التهاب مخاط دهان
- گاستریت: التهاب معده
- پریتونیت: التهاب پوشش حفره شکم
- هپاتیت: عفونت کبد
- کوله سیستیت: التهاب کیسه صفرا
- پانکراتیت: التهاب پانکراس
- دیورتیکولسیت: التهاب یک دیورتیکول
- دیس پیسی: سوء هاضمه
- بلوتینگ (bloating): نفخ کردن
- پروسییس: سوزش سر دل

پپتیک اولسر: زخم معده
 آشالازی: نبود حرکات دودی در قسمت پایینی مری
 آترزی: فقدان مادرزادی یا بسته بودن مری
 تریپسین: آنزیم هضم کننده پروتئین
 بولوس: مقدار غذای زیادی که در فواصل معینی وارد معده می شود
 سندرم دامپینگ: واکنش سریع بدن نسبت به تخلیه سریع محتویات معده
 پرستالسیس(peristalsis): حرکات دودی
 گاستروآنتریت: بیماری التهاب معده‌ای روده‌ای
 تیمپانی: صدای طبل تو خالی مانند شکم
 فیدینگ تیوب: سوند غذا رسان
 گاستروستومی: ایجاد سوراخی روی معده
 ژژنوستومی: ایجاد سوراخی در ژژنوم
 کلستومی: انجام برش جراحی در کولون
 کوله سیستیکتومی: برداشتن کیسه صفرا
 انترکتومی: برداشتن پیلور و آناستوموز به دوازدهه
 کولونوسکوپي: دیدن کولون با آندوسکوپ
 گاوژ: دادن غذا از طریق NGT
 لاواژ: پاک کردن معده
 کاشکسی (cachexia): لاغری مفرط
 کیموس: غذای نیمه هضم شده
 پیلورو پلاستی: روش جراحی برای گشاد کردن دهانه پیلور
 دیورتیکول: بیرون زدگی بافت مخاطی از دیواره ضعیف عضلانی
 دیورتیکولوز: حضور چندین دیورتیکول در روده
 لکوپلازی: تکه های سفید روی مخاط
 آکلرهدیریا: فقدان اسید کلریک
 کرامپ: گرفتگی و درد شکم
 آسیت: تجمع مایع در صفاق
 سیروز: التهاب شدید کبد
 فیشر: ترک و شکاف در مقعد
 تنسموس: زور زدن بیهوده برای دفع مدفوع
 ملنا: مدفوع قیری و بدبو
 هموروئید: اتساع ورید های ناحیه مقعد
 دیاره (diarrhea): اسهال
 دیسانتری: اسهال خونی

استئاتوره: مدفوع چرب
 استول(stool): مدفوع
 هماتوشیزیا: مدفوع خونی به رنگ قرمز روشن
 کانستیبیشن: یبوست

اختصارات گوارش:

NGT: لوله بینی معده ای
 OGT: لوله دهان معده ای
 NJT: لوله بینی دوازدهه ای
 TPN: تغذیه کامل وریدی
 I&O: جذب و دفع
 OGT: لوله ی دهانی معده ای
 GI: معده ای_ روده ای
 GT: لوله گاستروستومی
 LFT: تست عملکردی کبد
 UGS: عکسبرداری از قسمت فوقانی دستگاه گوارش
 C t t: زمان تخلیه کولون
 ERCP: آندوسکوپی رتروگرید مجاری صفراوی و پانکراس
 IBS: سندرم روده تحریک پذیر
 GERD: بیماری رفلاکس معده به مری
 AC: کولون
 EGD: آندوسکوپی مری، معده و دوازده
 SOOB: تغذیه خارج بستر

کلیه و مجاری ادراری

اصطلاحات کلیه و مجاری ادراری:

- نفرولوژی: بررسی مشکلات کلیوی
- اورولوژی: پزشکی مجاری ادراری
- دیورز: افزایش تشکیل و ترشح ادرار
- فریکوئنسی (frequency): تکرر ادرار
- پلی اوری: پراادراری
- آنوری: برون ده ادرار کمتر از 50 میلی لیتر در روز
- اولیگوری: برون ده ادرار کمتر از 500 میلی لیتر در روز
- باکتریوری: وجود باکتری در ادرار
- دیس اوری: تخلیه ادرار به صورت دردناک یا دشوار
- هماچوری: وجود خون در ادرار
- ناکچوری (nucturia): بیدار شدن از خواب برای ادرار کردن
- انورزیز (enuresis): شب ادراری
- گلیکوزوری: دفع گلوکز در ادرار
- اورمی: افزایش اوره در خون
- ازوتومی: افزایش زایدات نیتروژنی در خون
- پروتینوری: وجود پروتین در ادرار
- پیوری: وجود گلبول های سفید خون در ادرار
- اینکانتیننس (incontinece): بی اختیاری ادرار
- دیورز: افزایش تشکیل و ترشح ادرار
- دیورتیک: دارو های ادرار آور
- هیدرونفروز: جمع شدن مایع در کلیه
- کراتینین: فراورده زاید ایجاد شده حاصل متابولیسم عضله
- کلیرانس: میزان قابلیت دفع کلیه ها
- همودیالیز: عبور خون از درون دستگاه دیالیز
- نفرواسکلروز: سخت شدن شریان های کلیه
- نفروتوکسیتیک: هر نوع ماده ، دارو یا عملکردی که بافت کلیه را تخریب نماید
- نفروبلاستوم: تومور بدخیم در کلیه
- نفرولیتیاژیس: سنگ های کلیوی
- نفروپاتی: بیماری مربوط کلیوی
- نفروتیک: مشکلات کلیوی

نفرورازی: خونریزی از کلیه
 نفروز: بیماری آسیب به گلومرول های کلیوی
 نفروستومی: برش در نفرون های کلیه
 نفروکتومی: برداشتن کلیه
 سیستیت: التهاب مثانه
 پروستاتیت: التهاب غدد پروستات
 پیلونفریت: التهاب لگنچه کلیه
 گلومرونفریست: التهاب مویرگ های گلومرولی
 اورتریت: التهاب میزنای
 تریپسی: شکستن سنگ
 لیتوتریپسی: استفاده از امواج صوتی برای شکستن سنگ ها
 سیستکتومی: برداشتن مثانه
 سیستوسکوپی: مشاهده ی مثانه
 کاتتر (catheter): سوند
 پیلولیتومی: باز کردن کلیه به منظور برداشتن سنگ
 هیپر هیدروزیس: تعریق بیش از حد
 هیپوسپادیاس: باز شدن سوراخ پیشابراه مرد در سطح زیرین آلت تناسلی
 اپی اسپادیس: باز شدن سوراخ پیشابراه مرد در سطح پشت آلت تناسلی

اختصارات کلیه و مجاری ادراری:**BUN:** نیتروژن اوره خون**CKD (Chronic Kidney Disease):** بیماری مزمن کلیوی**AKD (Acute Kidney Disease):** بیماری حاد کلیوی**CRF (Chronic Renal Failure):** نارسایی مزمن کلیوی**ARF (Acute Renal Failure):** نارسایی حاد کلیوی**PCN:** نفروستومی**GFR:** میزان فیلتراسیون گلومرولی**ESRD:** نارسایی پیشرفته کلیوی**UTI (Urinary Tract Infection):** عفونت مجرای ادراری**KUB:** عکس برداری از کلیه و مثانه**IVP:** پیلو گرافی داخل وریدی**PKD:** بیماری کلیه پلی کیستیک**ATN:** نکروز حاد توبولی**UBB:** کیسه درناژ ادراری**HNV:** ادرار نکرده است

قلب و عروق

اصطلاحات قلب و عروق:

آنژیوگرافی: عکس برداری از عروق برای تشخیص پاتولوژی فضای داخل رگ
 آنژیوپلاستی: قرار دادن بالنی در عروق برای رفع انسداد رگ ها
 آریتمی (دیس ریتمی): ضربان قلب غیر طبیعی
 آرتیوگرافی: عکس برداری از شریان ها با کمک ماده حاجب
 بای پس (by pass): دور زدن، روش جراحی برای دور زدن عروق
 سیانوز: کبودی پوست ناشی از کمبود اکسیژن در خون
 سوفل: صداهای غیر طبیعی قلب
 ارتواستاتیک: فشار خون وضعیتی
 آنژین: درد قفسه سینه ناشی از ایسکمی میوکار
 آتروما (atheroma): پلاک چربی
 اندوتلیوم: لایه نازکی از سلولها که درون رگهای خونی و لنفاوی را می پوشاند
 آترواسکلروز: تجمع و سخت شدن چربی در عروق
 ایسکمی: اکسیژن گیری ناکافی بافت
 استنت (stent): یک توری بافته شده جهت ایجاد حمایت ساختمانی عروق کرونر
 برای پیشگیری از انسداد
 ترمبولیتیک: ماده یا فرایندی که باعث تجزیه لخته خون می شود
 تروپونین: پروتئین میوکاردری که در تشخیص صدمه عضله قلبی اندازه گیری می
 شود
 فیبریلاسیون: انقباضات ناهماهنگ از الیاف عضله قلب فردی
 آنوریسم: یک کیسه یا اتساع شریان در نقطه ضعیف دیواره رگ
 هیپر تانسیون: افزایش فشار خون
 هیپوتانسیون: کاهش فشار خون
 تامپوناد قلبی: تجمع مایع در پریکارد قلب
 پیس میکر (pacemaker): ضربان ساز قلب
 اکو کاردیوگرافی: تصویر برداری از قلب با استفاده از امواج صوتی
 کاردیوورژن: روش استفاده از شوک الکتریکی به قفسه سینه برای تبدیل ضربان
 غیر طبیعی قلب به یک ریتم عادی
 پریکاردیو سنتز: کشیدن مایع افیوژن پریکارد
 آندوکاردیت: التهاب لایه داخلی قلب
 انفارکتوس: نکرور بافت بر اثر گرفتگی عروق

تاکی کارد: افزایش ضربان قلب
 برادی کارد: کاهش ضربان قلب
 پریکاردیت: التهاب لایه ی پریکارد قلب
 کاردیت: التهاب قلب
 کاردیاک ارست: ایست قلبی
 کاردیو میوپاتی: بیماری ماهیچه قلب
 کاردیکتازی: اتساع قلب
 میو کارد: لایه عضلانی قلب
 کاردیوژنیک: دارای منشا قلبی
 کاردیوپاتی: بیماری قلب
 کاردیو وازولوژی: قلب و عروق شناسی
 کاردیومیوپاتی: بیماری عضله قلب
 ریکاردیوسنتز: آسپیراسیون مایع از کیسه ی پریکاردی
 پریکاردیوتومی: باز کردن پنجره ای روی پری کارد به روش جراحی
 کاردیو وازکولار: قلبی-عروقی
 کاردیوتومی: برش قلب
 دکسترو کاردی: قلب در سمت راست سینه

اختصارات قلب و عروق:**ACS (Acute Coronary Syndrom) : سندرم کرونری حاد****CAD: بیماری شریان های کرونری****IHD: بیماری ایسکمیک قلب****HTN: بیماری پرفشاری خون****HLP: هیپرلیپوپروتئینمی****CABG: پیوند بای پس شریان کرونری****CAG: آنژیوگرافی کرونری****DOE: تنگی نفس کوشش****APE: آمبولی حاد ریوی****MI: انفارکتوس میوکارد****AMI: سکته حاد قلبی****ARF: تب روماتیسمی حاد****MR: نارسایی دریچه میترال****CPR: احیای قلبی ریوی****FHR: میزان ضربان قلب جنین****BP: فشارخون****SBP: فشار خون سیستولیک****ABP: فشار خون شریانی****DVT: ترومبوز سیاهرگ عمقی****AVF: فیستول شریانی وریدی****BCLS: احیای قلبی ریوی پایه****ACLS: احیای قلبی ریوی پیشرفته****HR: ضربان قلب****CHF (Congestive Heart Failure): نارسایی احتقانی قلب****HF: نارسایی قلبی****ECG: نوار قلب****SA: گره سینوسی دهلیزی****AV: گره دهلیزی بطنی****ABG: گازهای خون شریانی****VBG: گاز های خون وریدی****TNG: قرص نیتروگلیسرین**

دستگاه تنفس

اصطلاحات دستگاه تنفس:

- یوپنه (eupnea): تنفس طبیعی
- تاکی پنه: تنفس بیش از حد طبیعی
- برادی پنه: تنفس کمتر از حد طبیعی
- آپنه (apnea): نداشتن تنفس
- دیس پنه: تنگی نفس
- آپنوستیک: بدنبال هر دم و بازدم عمیق به مدت 30 ثانیه آپنه داریم (ترتیب آپنوستیک: دم، آپنه، بازدم، آپنه)
- ارتوپنه: تنگی نفس در هنگام خم شدن یا خوابیدن به پشت، تنگی نفس شبانه
- هیپرپنه: افزایش عمق تنفس
- هیپوپنه: کاهش عمق تنفس
- هیپرونتیلیاسیون: افزایش عمق و تعداد تنفس
- هیپوونتیلاسیون: کاهش عمق و تعداد تنفس
- شاین استوک: دوره های متناوبی از هیپوپنه، هایپرپنه و آپنه
- تنفس بایوت: دوره های نامنظم آپنه همراه با برادی پنه
- تنفس آگونال: تنفس قبل از شروع CPR, تنفس سطحی
- تنفس کاسمال: افزایش عمق و تعداد تنفس
- تنفس سطحی: برادی پنه های کم عمق
- آسفیکسی: خفگی، کاهش اکسیژن خون و بالارفتن کربنیک انیدرید
- کراکل (crackles): صدای ملایم، با تون بالا و منقطع در هنگام دم
- استریدور (stridor): صدای خشن با تون بالا به دنبال انسداد راه هوایی فوقانی
- ویزینگ (wheezing): صدای مداوم موزیکال مربوط به باریک شدن یا انسداد نسبی راه هوایی
- آگوفونی (egophony): تغییر غیر طبیعی در تون صدای ریوی که حین سمع شنیده می شود
- برونکوفونی: افزایش غیر طبیعی وضوح صداهای ریوی در هنگام سمع
- فریکشن راب: صدای ناهنجار یا غرغر موضعی، ناشی از مالش دو لایه ملتهب جداری و احشایی پرده جنب
- آفونی: اختلال و قطع صدا، ناشی از بیماری یا آسیب حنجره
- آنوکسی: کمبود اکسیژن

پلورزی (پلوریت): التهاب و تحریک پرده ی جنب
 برونکو اسپاسم: گرفتگی برونش ها
 کارینا: محل دوشاخه شدن برونش
 هموپتزی: خلط خونی
 لارنژکتومی: خارج کردن قسمتی یا همه ی حنجره به انضمام بافت اطراف
 تراکتوتومی: باز کردن تراشه به روش جراحی
 تراکتوستومی: ایجاد منفذ در نای برای نفس کشیدن
 برونکوسکوپي: معاینه مستقیم لارنکس و تراشه و برونش ها با استفاده از
 آندوسکوپ
 فلوروسکوپي: دستگاه عکسبرداری پزشکی
 توراکتومی: باز کردن قفسه سینه با استفاده از جراحی
 کریوترابی: استفاده از سرما برای درمان بیماری ها
 تانسیلکتومی: برداشتن لوزه
 لارنژیت: التهاب حنجره
 تونسیلیت: التهاب لوزه ها
 فارنژیت: التهاب حلق
 رینیت (rhinitis): التهاب غشای مخاطی بینی
 تونسیلیت: التهاب لوزه ها
 آدنوئیدیت: التهاب لوزه سوم
 سینوزیت: التهاب سینوس ها
 اپیستاکیس: خونریزی از بینی
 رینوره: خروج ترشحات از بینی
 پنومونی: ذات الریه، عفونت ریه ها
 چست پین (chest pain): درد قفسه سینه
 آتلکتازی: کلاپس آلوئول ها، به علت انسداد یا فشردگی راه های هوایی
 آمپیم (empyema): تجمع مواد چرکی در فضای جنب
 هموتوراکس: مایع در فضای جنب
 افیوژن پلور: تجمع مایع غیر طبیعی در فضای جنب
 برونشیت: التهاب نایژه ها
 برونشکتازی: اتساع مزمن و برگشت ناپذیر برونش ها
 آمفیزم: تخریب دیواره آلوئول های متسع
 پنموتوراکس: هوا در فضای جنب
 اسپیومتری: تست عملکردی ریه
 توراسنتز: خارج کردن مواد از پلور
 پالس اکسیمتری: اکسیژن سنج خون

نبولایزر: وسیله ای برای دادن دارو های استنشاقی
 ونتیلاتور: دستگاه تنفس مصنوعی
 کمپلیانس: قابلیت کشش و اتساع ریه ها

اختصارات تنفس:

CXR: رادیوگرافی قفسه سینه
 Upper Respiratory) URI عفونت تنفس فوقانی
 DP: دیس پنه
 COPD: بیماری مزمن انسداد ریوی
 ARDS: سندرم دیسترس حاد تنفسی
 ETT: لوله داخل نای
 ETT: تست تحمل ورزش
 PE: آمبولی ریوی
 PND: تنگی نفس حمله ای شبانه
 Ch.p: درد قفسه سینه
 C.R: تنفس کنترل شده
 SOB: تنگی نفس
 PTE: آمبولی ترومبوتیک ریوی
 CP: درد قفسه سینه
 UA: آنژین ناپایدار
 APE: ادم حاد ریوی
 VC: ظرفیت حیاتی
 TV: حجم جاری

مغز و اعصاب

اصطلاحات مغز و اعصاب:

- لتارژی: خواب آلودگی
- کانفیوز (confusion): گیج
- آنسفالیت: التهاب مغز
- تریسموس: قفل شدن فک
- دلیریوم (delirium): هذیان
- ترمور (tremor): لرزش
- آنستزیا: بی هوشی، وضعیت بی دردی
- آکاتیزی: بی قراری حرکتی، نیاز فوری به راه رفتن در محیط
- آمنزی (amnesia): فراموشی
- آگنوزی: عدم درک اشیاء از طریق سیستم حسی خاص
- آنورسم: ضعف دیواره شریان یا بیرون زدگی آن
- آتاکسی: اختلال در انجام حرکات هماهنگ ارادی
- اینسومیا (insomnia): بی خوابی
- فتوفوبی: عدم تحمل نور
- اپی لپسی (epilepsy): صرع
- سیژر (کانوژن): تشنج
- کرانیکتومی: روشی جراحی که با برداشتن بخشی از استخوان جمجمه همراه است
- کرانیوتومی: نوعی روش جراحی جمجمه
- دیس کینزی: اختلال در توانایی انجام حرکات ارادی، کندی حرکات
- دیس فونی: اختلال در وضعیت صدا یا تغییر در روند تولد آوا
- دسربره: نوعی حالت بدنی با کشیدگی و بازکردن اندام های انتهایی بدن
- دکورتیکه: نوعی حالت بدنی با کشیدگی و خم شدگی اندام های انتهایی بدن
- نوروپاتی: اصطلاحی کلی که نشان دهنده اختلال سیستم عصبی می باشد
- دمانس: زوال روانی عقل بر اثر تغییرات مغزی
- همونیموس همی آنوپسی: از بین رفتن بینایی نیمی از میدان دید
- موتیسم آکینتیک: عدم واکنش بیمار نسبت به محیط
- ورتیگو (vertigo): سرگیجه، احساس چرخش محیط به دور سر
- دیزینس: گیجی، احساس عدم تعادل و یا سیاهی رفتن چشمان
- آفازی: زبان پریشی، اختلال در توانایی گویایی

کما: نوعی بیهوشی طولانی مدت
 کلونوس: حرکاتی غیر ارادی که با انقباض و شل شدن متناوب عضله به صورت
 پی در پی و سریع صورت می گیرد
 آستریکسیس: حرکات لرزشی غیر ارادی
 پاراستزی: احساس کرختی، سوزن سوزن شدن
 برادی کینزی: صحبت کردن و انجام حرکات ارادی به صورت بسیار کند و آهسته
 سیاتیک: التهاب عصب سیاتیک
 دیزآرتری: اشکال در ادای کلمات
 نورودژنراتیو: وضعیتی که سبب زوال سلول های طبیعی سیستم عصبی یا عملکرد
 آن ها می گردد
 آپوپلکسی: سکته ناقص
 آژیناسیون: بی قراری
 پارزی: فلج ناقص عضلات و اندام ها (دست ها و پا ها)
 همی پارزی: فلج ناقص یک نیمه ی بدن
 کوادری (تترا) پارزی: فلج ناقص چهار دست و پا
 پاراپارزی: فلج ناقص پا ها
 گاستروپارزی: اختلال حرکتی معده
 پلژی: فلج کامل عضلات و اندام ها (دست ها و پا ها)
 همی پلژی: فلج کامل یک نیمه ی بدن
 پاراپلژی: فلج کامل پا ها
 کوادری (تترا) پلژی: فلج کامل چهار دست و پا

اختصارات مغز و اعصاب:

EEG: نوار مغزی
 CVA (Cerebral Vascular Accident): سکته ی کامل مغزی
 TIA (Transient Ischemic Attack): سکته ناقص مغزی
 PVD: بیماری های اعصاب محیطی
 CP: فلج مغزی
 ICP: فشار داخل مغزی
 LOC: سطح هوشیاری
 SCI: آسیب نخاعی
 DTR: رفلکس های تاندونی
 GCS: معیار کمای گلاسکو

غدد و هورمون

اصطلاحات غدد و هورمون ها:

- اندوکرینولوژی: مطالعه ی غده درون ریز و متابولیسم آنها
- سوماتوتروپین: هورمون رشد
- اندوکراین: درون ریز
- اگزوکراین: برون ریز
- ژیگانتیسم: غول پیکری
- نانیسم: کوتولگی
- آکرومگالی: بزرگ شدن عرضی بدن در بزرگسالی
- ماکروگلیسیا: بزرگ شدن زبان
- اسنورینگ (snoring): خر و پف کردن
- هیپوفیزکتومی: برداشتن هیپوفیز
- کرتینیسم: بیماری عقب ماندگی ذهنی و جسمی
- لیبیدو (libido): از بین رفتن میل جنسی
- هیپو کراتوزیس: فلسی شدن پوست
- دیس فونیا: گرفتگی صدا
- هیپرتیروئیدی: پرکاری تیروئید
- هیپو تیروئیدی: کمکاری تیروئید
- گریوز: بیماری خودایمنی پرکاری تیروئید
- هیپوفیزکتومی: برداشتن یا تخریب قسمتی از غده هیپوفیز یا کل آن به روش جراحی
- میگزدم (myxedema): حالت شدید کم کاری تیروئید که می تواند با یا بدون کما باشد
- تیروئیدیت: التهاب تیروئید ها
- آدرنال (سورنال): غده ی فوق کلیه
- آدیسون: بیماری کمبود هورمون های غده ی فوق کلیه
- سندرم کوشینگ: بیماری بر اثر افزایش هورمون های غده ی فوق کلیه
- پاراتورمون: هورمون های غده ی تیروئید
- کاتکول آمین ها: هورمون های جنگ و گریز مانند اپی نفرین، نور اپی نفرین و دوپامین
- هیپاتوسیت: سلول های کبدی
- گواتر: بزرگ شدن غده ی تیروئید در اثر پرکاری
- کوله لیتیازیس: سنگ های کیسه صفرا
- کوله سیستوکنین: هورمون محرک کیسه صفرا

آدرنالکتومی: برداشتن یک یا هر دو غده آدرنال به روش جراحی
 آدنوم: تومور خوش خیم با منشأ بافت غددی
 بنیگن (benign): تومور خوش خیم
 مالیگنانت (malignant): تومور بدخیم
 گناد (gonad): غده جنسی
 گنادو تروپین: هورمون جنسی
 آندروژن: هورمون های جنسی

اختصارات غدد و هورمون ها:

GnRH: هورمون آزادکننده گونادوتروپین
 PTH: پاراتورمون
 GH: هورمون رشد
 TSH: هورمون محرک تیروئید
 HCG: گنادوتروپین جفتی انسان
 FNA: بیوپسی با نیدل نازک
 BMR: میزان متابولیسم پایه
 ADH: هورمون ضد ادراری (آنتی دیورتیک) یا وازوپرسین

ارتوپدی

اصطلاحات ارتوپدی:

- استئولوژی (osteology): استخوان شناسی
- اسپوندیلوز: تخریب مهره‌های ستون فقرات
- استئوسیت: سلول‌های استخوانی
- استئوبلاست: سلول سازنده استخوان
- استئوکلاست: سلول جذب کننده استخوان
- اسکولیوز: انحنای جانبی ستون فقرات
- استئوتومی: قطع استخوان به روش جراحی
- استئوپروزیس: پوکی استخوان
- استئوژنز: استخوان سازی
- استئومالاسی: نرمی استخوان
- استئومیلیت: عفونت استخوان و مغز استخوان
- اوسیفیکاسیون: استخوانی شدن
- استئوآرتریت: ورم مفاصل و استخوان‌ها
- فرکچر (fracture): شکستگی
- استراین (strain): کشیدگی عضلات
- اسپراین (sprain): پیچ خوردن
- تورتیکولی: کجی گردن
- راشیتیس: نرمی استخوان در کودکان
- دفورمیتی: بدشکلی
- کریپیتوس: صدای مالش استخوان‌های شکسته روی هم
- فاسیکولاسیون: حرکت سریع و غیر ارادی رشته‌های عضلانی
- فلاسید: شل، فقدان تون عضلانی
- انقباضات ایزومتریک: تغییر فشار در عضله بدون تغییر طول
- انقباضات ایزوتونیک: تغییر طول در عضله بدون تغییر فشار
- کیفوزیس: افزایش انحنای سینه ای ستون فقرات
- لوردوز: افزایش انحنای قوس کمری ستون فقرات
- سینوویوم: غشای داخل مفصل که مایع مرطوب کننده ترشح می کند
- نکروز آوسکولار: مرگ بافتی به علت خون رسانی ناکافی

بریس: وسیله ای خارجی برای حمایت از بدن، کنترل حرکت و جلوگیری از آسیب بیشتر

تراکشن: اعمال نیرویی کششی روی قسمتی از بدن

کنتراکچر: کوتاه شدن غیر طبیعی عضله یا فیبروز اجزای مفصل

تندونیت: التهاب تاندون عضله

میورافی: ترمیم عضله به وسیله ی بخیه زدن

تورشن (torsion): پیچ خوردگی

آتروسکوپ: وسیله جراحی برای معاینه ی اجزای داخل مفصل

دبریدمان: برداشت بافت های آلوده و عفونی و یا مواد خارجی اضافی به وسیله روش های جراحی

آپراکسی: آسیب دیدن توانایی انجام فعالیت های حرکتی علی رغم سالم بودن کارکرد حرکتی

آرتراژی: درد مفصل

آرتريت: عفونت مفصل

آرتريت روماتوئید: روماتوئید مفصلی

آرتروسنتز: کشیدن مایع مفصلی

آرتريت سپتیک: عفونت چرکی مفصل

آرترو پلاستی: ترمیم مفصل

آرتراژی: درد مفصلی

آرترو دزیس: جوش دادن دو استخوان مفصل به یکدیگر با عمل جراحی

ژنوواروم: پای پرانتری

ژنووارگوم: پای ضربدری

بورسیت: التهاب بورس ها (کیسه ها)

قائقاریا: فاسد و سیاه کردن عضلات و استخوان بر اثر عفونت

هالوکس والگوس: انحراف شست پا

آمپوتاسیون: قطع اندام یا عضو

استامپ: محل عضو قطع شده

فاشیوتومی: برداشتن فاشیا برای کاهش فشار از عضله

توفوس: تجمع رسوبات بلوری در سطح مفصلی و استخوان ها

دانستیو متری: تراکم شناسی استخوان

مفصل سینوویال: مفصل متحرک

سینوویم: مایع مفصلی

پانتوم پین: درد خیالی

آتتوز (athetosis): حرکت کرم مانند بر روی اندام ها

اسپاستیسیته: افزایش غیر طبیعی تون عضلانی

رژیدیتی: افزایش تون عضلات در دامنه حرکتی مفاصل
 دیستونی: انقباض غیر ارادی در یک عضله
 تونوس: انقباض خفیف ماهیچه ها در حال استراحت
 هیپوتونی: کاهش تونوس ماهیچه ها
 هیپرتونی: افزایش تونوس ماهیچه ها
 بونیون: کج شدن شست پا به سمت انگشتان دیگر پا

اختصارات ارتوپدی:

FX: شکستگی
 ADR: حساسیت دیستونیک حاد
 PT: فیزیوتراپی
 MVA: حوادث وسایل موتوری
 LP (lumbar puncture): پونکسیون ناحیه کمر
 CT (Computed Tomography): توموگرافی کامپیوتری
 wt: وزن
 NOF: شکستگی گردن فمور
 ROM: دامنه حرکت
 RA: آرتزیت روماتوئید

خون شناسی

اصطلاحات خون شناسی:

- هماتولوژی: خون شناسی
- همولیز: تخریب گلبول های قرمز
- هماتوپونز: خون سازی
- هموستاز: انعقاد خون
- اریتروسیت: گلبول قرمز خون
- پلی سیتی: افزایش گلبول های قرمز خون
- آمی (anemia): کاهش گلبول های قرمز خون
- اریتروپونز: فرآیند تشکیل گلبول های قرمز
- اریتروپوئین: هورمون محرک تولید گلبول قرمز
- ترومبوسیتوپنی: کاهش تعداد پلاکت های خون
- ترمبوسیتوز: افزایش تعداد پلاکت های خون
- لوکوسیت: گلبول سفید خون
- لکوپنی: کاهش تعداد گلبول های سفید
- لکوسیتوز: افزایش تعداد گلبول های سفید
- فیبرینوژن: پروتئینی که به فیبرین تبدیل میشود
- فیبرین: پروتئینی برای تشکیل لخته
- فیبرینولیز: فرآیند شکسته شدن و تجزیه لخته فیبرینی
- هیستوسیت ها: سلول هایی که توانایی فاگوسیتوز دارند
- نوتروپنی: کاهش نوتروفیل های خون
- لنفوپنی (لنفوسیتوپنی): کاهش لنفوسیت های خون
- لنفوما: سرطان با منشا لنفونیدی
- لنفوئید: مربوط به لنفوسیت
- پانسیتوپنی: کاهش غیر طبیعی گلبول های سفید، گلبول های قرمز و پلاکت ها
- رتیکولوسیت: گلبول های قرمز نارس
- هیپوکرومیا: کم رنگ شدن گلبول های قرمز
- نورموکرومیک: گلبول های قرمز طبیعی از نظر رنگ
- نورموسیت: گلبول قرمز طبیعی از نظر اندازه
- اسفروسیتوز: اریتروسیت های کروی شکل و کوچک
- الپیتوسیتوز: اریتروسیت های بیضوی و تخم مرغی شکل
- آنژیونز: پیدایش عروق خونی جدید

ننوپلاسم: تومور
 لوسمی (لوکمی): سرطان خون
 لنفادنوپاتی: تورم غدد لنفاوی
 انفیلتراسیون: نشت مایع به خارج رگ
 آمبولی: تجمع مایع و خون در رگ و حرکت آن
 اریتروبلاستوز: وجود اریتروبلاست در خون محیطی
 هموستاز: بی حرکت شدن خون در بدن
 هماتوم: جمع شدن خون در بیرون از رگ های بدن
 ترومبوز: جمع شدن خون در درون رگ های بدن
 ترومبوفلیت: التهاب و لخته خون در سیاهرگ ها
 ترومبو آمبولی: تشکیل ترومبوز در رگ و حرکت آن
 پیکا: خوردن مواد بی ارزش مانند خاک
 آنژیوم: تومور جدار عروق خونی و لنفاوی
 همانژیوم: تومور جدار عروق خونی
 لنفانژیوم: تومور جدار عروق لنفاوی
 اتوایمیون: خودایمی
 ایکتر (Icterus): زردی، یرقان
 آگلوتیناسیون: لخته شدن خون
 استازیس: بی حرکتی خون

اختصارات خون شناسی:

FFP: پلاسمای تازه منجمد شده

DVT (Deep Venous Thrombosis): ترومبوز ورید عمقی

CMV: سیتومگال ویروس

HGB: هموگلوبین

Ab: آنتی بادی

HLA: آنتی ژن

HBV: ویروس هپاتیت B

IVIG: ایمنوگلوبولین وریدی

HCT: هماتوکریت

ABO: گروه های اصلی خون

CBC: شمارش سلول های خون

ALL: لوسمی لنفوسیتی حاد

AML: لوسمی میلوئیدی حاد

CLL: لوسمی لنفوسیتی مزمن

CML: لوسمی میلوئیدی مزمن

تولید مثل

اصطلاحات تولید مثل:

- منوراژی: خونریزی زیاد در طی قاعدگی
- مترووراژی: خونریزی واژینال
- دیس پارونیا: مقاربت دردناک
- فوندوس: جسم(بدنه) رحم
- پرینه: فضای بین آلت تناسلی و مقعد
- هیستروسکوپی: مشاهده رحم با آندوسکوپ
- هیسترکتومی: عمل جراحی برداشتن رحم
- منارک: اولین قاعدگی
- اندوسرویسیت: التهاب مخاط و غدد دهانه رحم
- سالپنژیت: التهاب لوله های رحم
- اووارکتومی: برداشتن تخمدان
- واژینیت: التهاب واژن
- رکتوسل: برآمدگی بافت رکتوم به داخل واژن
- سیستوسل: افتادگی مثانه به داخل واژن
- انتروسل: جا به جایی روده داخل واژن
- ژنیکوماستی: افزایش اندازه ی پستان مردان
- ماستیت: التهاب یا عفونت پستان
- ماموگرافی: تصویر برداری پستان
- ابورشن (Abortion): سقط
- اورکیتیس: التهاب یک بیضه
- ارکیوسل: بیرون زدگی بیضه
- اینفرتیلیتی (infertility): عقیمی، ناباروری
- آنورکیسم: فقدان کامل یک بیضه
- اورکیکتومی: برداشتن یکی یا هر دو بیضه
- اکلامپسی: افزایش فشار خون در بارداری
- پریاپیسم: نعوذ دردناک در آقایان
- هرنی: فتق، بیرون زدگی
- واریکوسل: دیلاتاسیون شبکه ی وریدی بالای بیضه
- هیدروسل: تجمع مایع در تونیکا واژینالیس
- کریپتوریکیدسم: بیضه نهان و مخفی، پایین نیامدن بیضه از شکم

وازکتومی: عقیم سازی مردان
 توبکتومی: عقیم سازی زنان
 اپیدیدیمیت: التهاب مجاری اپیدیدیم بیضه
 اندومتريوز: وجود بافت اندومتر رحم در مناطق غیر معمول
 اسپیکولوم: وسیله ای برای مشاهده واژن
 پاپ اسمیر: آزمایش تشخیص سرطان دهانه ی رحم
 توبوپلاستی: ترمیم لوله های رحمی
 لوله فالوپ: لوله رحم

اختصارات تولید مثل:

PSA: آنتی ژن اختصاصی پروستات
 BPH: هایپرتروفی خوش خیم پروستات
 TUR: برداشتن پروستات از طریق مجرا
 FSH: هورمون محرک فولیکول
 LH: هورمون محرک جسم زرد

داروشناسی

اصطلاحات داروشناسی:

- فارماکولوژی: داروشناسی
- نوروفارماکولوژی: داروشناسی عصبی
- دراگ (drug): هر ماده ای که اثر فیزیولوژیک بر بدن داشته باشد
- مدیسن (medicine): دارو، هر ماده ای که برای درمان بیماران استفاده میشود
- فارماکودینامیک: اثر داروها بر بدن
- فارماکوکینتیک: اثر بدن بر داروها
- توکسیکولوژی: سم‌شناسی
- لاکستیو: دارو های ملین
- نبولایزر: وسیله‌ای برای رساندن دارو به قسمت‌های مختلف دستگاه تنفس از طریق استنشاق
- تاپیکال (topical): موضعی
- آگونیست: محرک اثر و فعالیت گیرنده های یک دارو
- آنتاگونیست: بازدارنده و مهار فعالیت گیرنده های یک دارو
- تپیر کردن (taper): مصرف دارو ها هفته ای یک یا دو بار
- تاکسیفیلکسی: مقاومت بدن در مقابل داروها
- سینرژسم (synergy): تشدید اثر یک دارو در حضور یک عامل دیگر
- دریپ کردن: دادن دارو در یک زمان مشخص
- آنتی اسید: دارو های خنثی کننده اسید معده
- بلوکر (blocker): مسدودکننده
- گانگلیون: توده ای از سلول های عصبی
- کولینرژیک: نورون هایی که اسیدکولین آزاد می کنند
- آدرنرژیک: نورون هایی که اپی نفرین و نور اپی نفرین آزاد می کنند
- مدیاتور: واسطه
- استیل کولین: پیام رسان عصبی در رشته های عصبی
- دیفوزیون: تبادل مواد از غلظت بیشتر به غلظت کمتر
- انفوزیون: تزریق دارویی به صورت قطره ای
- آنتی بیوتیک گرام: تشخیص آنتی بیوتیک برای درمان
- رزیستنس: مقاومت
- سنتیس: حساسیت
- آنتی امتیک: دارو های ضد تهوع و استفراغ

فبیرینولیتیک: حل کننده های لخته
 انسید (NSAID): دارو های ضد التهاب غیر استروئیدی
 دیورز: ادرار آور
 وازودیلاتور: گشاد کننده های عروق
 ملین: ماده یا دارویی که برای رفع یبوست مصرف می کنند
 آنتی پلاکت: به گروهی از داروهای کاهش دهنده پلاکت گفته می شود
 سدیشن (sedation): آرام بخشی یا بیهوشی ملایم
 آنتی سایکوتیک: داروهای ضد جنون
 سافت ژل (softgel): کپسول نرم، کپسولی از پوسته ی ژلاتینی و پر از مایع
 نورولپتیک: داروهای روانی
 اینجکشن (injection): تزریقی
 پرل: قرص ژله ای
 بوستر (booster): یادآور

اختصارات داروشناسی:

amp: آمپول

cap: کپسول

elix: الگزیر

Etoll: الکل

Lot: لوسیون

oint: پماد

powd: پودر

sol: محلول

solv: حلال

ung: پماد

supp: شیاف

tab: قرص

ser: سرم

syr: شربت

susp: سوسپانسیون

Spr, Inh: اسپری

FC: پوشش دار

DR: رهش تاخیری

CR: رهش کنترل شده

EC: در روده باز شود

sos: در صورت لزوم

Stat: فوری، یک بار اجرا شود

inj: تزریقی

SL (Sublingual): زیر زبانی

IM (intramuscular): تزریق داخل عضلانی

IV (intravenous): تزریق داخل وریدی

SC (subcutaneous): تزریق زیر جلدی

ID (intra dermal): تزریق جلدی

IA: داخل مفصل

IL: داخل ضایعه

Vag: داخل واژن

PR (per rectum): از طریق رکتوم

PRN: به مقدار نیاز
 Am: قبل از ظهر
 Pm: بعد از ظهر
 MD: میانه ی روز
 MN: میانه ی شب
 d: روز
 h: ساعت
 q: هر
 qd: هر روز
 bid (BD): دو بار در روز
 Tid (TDS): سه بار در روز
 Qod (QID): یک روز در میان
 qh: هر ساعت
 q1h: هر یک ساعت
 q2h: هر دو ساعت
 q3h: هر سه ساعت
 q4h, qqh: هر چهار ساعت
 q am: هر صبح
 q hs: هر شب
 TDS: سه بار در روز
 aq: آب
 liq: مایع
 cal: کالری
 chew: جویدنی
 cc: سانتی متر مکعب
 mcg: میکروگرم
 MEq: میلی اکی والان
 Kcal: کیلوکالری
 wt: وزن
 dill: رقیق کردن
 dtd: با چنین دوزی تجویز شود
 gtt: قطرات
 gr: دانه، حبه

- ad: اضافه شوند
 per: به وسیله ی، با
 amt: میزان
 comp: ترکیب
 PTA: پیش از پذیرش
 PO (per oral): از راه دهان چیزی بخورد
 NPO: از راه دهان چیزی نخورد
 TPN: تغذیه کامل وریدی
 tsp: یک قاشق چایبی خوری
 Tbsp: قاشق غذاخوری
 mo: دهان
 ac: قبل از غذا
 pc: بعد از غذا
 disp: داروخانه
 q.s: به اندازه کافی
 LA: طولانی اثر
 a.d: گوش راست
 a.l: گوش چپ
 a.u: هر دو گوش
 OD: چشم راست
 OS: چشم چپ
 OU: هر دو چشم
 ASAP: در اسرع وقت
 IU: واحد بین المللی
 mixt: مخلوط، ترکیب
 V.O: تجویز شفاهی
 rep: تکرار یک نسخه
 OTC: بدون نسخه پزشک
 MOM: شیر منیزیم
 hold: قطع فعلی
 Inhal: استنشاقی
 Kvo: رگ باز نگه داشته شود
 Pen: پنی سیلین

مادران و نوزادان

اصطلاحات مادران و نوزادان:

- پریناتولوژی: پزشکی کودکان
- پریناتال (prenatal): دوره ی حول و حوش زایمان
- نئوناتال (neonatal): نوزادی
- تلارک: رشد پستان ها در دختران
- پوبارک: رشد موهای زاید در ناحیه ی پرینه و زیر بغل
- منارک: اولین خونریزی قاعدگی
- گونادها: تخمدان ها
- اندومتر: لایه های داخلی رحم
- پرولیفراسیون (proliferation): تکثیری
- منوپوس (menopause): یائسگی
- منوره (menstruation): خونریزی قاعدگی
- پلی منوره: فاصله ی قاعدگی کمتر از ۲۱ روز
- الیگو منوره: فاصله قاعدگی بیشتر از ۳۵ روز
- آمنوره: قطع خونریزی قاعدگی
- دیس منوره: قاعدگی دردناک
- فلشینگ (flashing): گر گرفتگی
- هیپواستروژنی: کاهش استروژن
- سرویکس: دهانه ی رحم
- فالوپ: لوله های رحم
- ایسم: تنگه
- کوریون: پرده ی خارجی جنین
- آمنیون: پرده ی داخلی جنین
- سفلیس: بیماری مقاربتی
- نفاس: به ترشحات مجرای تناسلی بعد از زایمان می گویند
- فونیک (کورد): بند ناف
- آکوردیا: فقدان بند ناف
- لاینیگرا: خطوط سیاه در حاملگی
- فتوس (fetus): جنین
- آمبریو (embryo): رویان

گراویدا: حاملگی
 نولی گراویدا: زنی که حاملگی نداشته است
 پرایمی گراویدا: زنی که یک بار حامله شده است
 پاریت: زایمان
 نولی پار: زنی که زایمان نداشته باشد
 پرایمی پار: زنی که یک بچه ی زنده بدنیا آورده است
 مولتی پار: زنی که چند زایمان داشته باشد
 کلستروم: آغوز، اولین شیر بعد از زایمان
 سفالیک: وضعیت قرار گرفتن جنین به صورت سر به پایین در رحم
 بریچ (breech): وضعیت قرار گرفتن جنین به صورت پا به پایین در رحم
 دیلاتاسیون: باز شدن دهانه ی رحم
 افاسمان: کشیدگی دهانه ی رحم
 لیبر: اتاق آماده شدن قبل از زایمان
 آپگار: نمره بندی سلامت جنین بعد از زایمان
 پره اکلامپسی: فشار خون بارداری
 اکلامپسی: تشنج همراه با فشار خون بارداری
 دکلمان: جدا شدن
 پلاسنتا: جفت
 پلاسنتا پرویا: جفت سر راهی
 توراکوپاگوس: چسبندگی جنین های دو قلو از ناحیه سینه
 کرانیوپاگوس: چسبندگی جنین های دو قلو از ناحیه سر
 مکونیوم: اولین مدفوع نوزاد
 ترم: حاملگی طبیعی بین ۳۷ تا ۴۰ هفته
 پست ترم: حاملگی دیررس
 پره ترم: حاملگی زودرس
 سیمتریک: متقارن
 آسیمتریک: غیر متقارن
 مالفورماسیون: بد شکلی بدن
 پلی هیدرآمینوس: افزایش حجم مایع آمینوتیک
 الیگو هیدروآمینوس: کاهش حجم مایع آمینوتیک
 آمینوسنتز: کشیدن مایع آمینوتیک جنینی
 سالپنژیت: عفونت لوله های رحمی
 رگوژیتاسیون: برگشت غذا از معده به دهان
 پره مچور: زایمان زودرس
 واژینیسموس: اسپاسم دردناک مهبل

دیس توسیا: زایمان مشکل
 مول هیداتی فرم: بچه خوره، مردن جنین بر اثر نقص ژنتیکی
 آمینوتومی: بازکردن کیسه آب
 ابورشن: سقط
 سپتیک ابورشن: سقط عفونی
 الکتیو ابورشن: سقط انتخابی
 هیمن: پرده بکارت
 آنولیشن: عدم تخمک گذاری
 ژنیتال: اندام تناسلی خارجی
 اوفورکتومی: جراحی به منظور برداشتن یک یا هر دو تخمدان

اختصارات مادران و نوزادان:

- EP: حاملگی خارج رحمی
 MHC: بهداشت مادر و کودک
 SIDS: سندروم مرگ ناگهانی نوزاد
 CPD: عدم تناسب سر جنین با لگن مادر
 LBW: وزن کم هنگام تولد
 PPA: خونریزی پس از زایمان
 IUD: ابزار درون رحمی برای جلوگیری از بارداری
 LD: قرص ضد بارداری با دوز کم
 HD: قرص ضد بارداری با دوز زیاد
 GA: سن حاملگی
 FA: سن جنینی
 FM: حرکات جنین
 SGA: کوچک برای سن حاملگی
 IUGR: محدودیت رشد داخل رحمی
 HCG: هورمون بارداری
 FHR: میزان ضربان قلب جنین
 EDC: محاسبه ی تاریخ احتمالی زایمان
 LMP (Last Menstrual Period): تاریخ آخرین قاعدگی
 NVD: زایمان طبیعی
 PROM: پارگی زودرس پرده های جنینی
 OCP: قرص ضد بارداری خوراکی
 Ab: سقط
 CPD: تنگی لگن
 CD: زایمان سزارین
 TL: توبکتومی
 FD: مرگ داخل رحمی جنین
 OCT: تست انقباضی
 STD: عفونت از طریق مقاربت جنسی

بهداشت

اصطلاحات بهداشت:

- آندمیک: بومی
- اپیدمیک: همه گیر
- ایکسوتیک: بیماری هایی که از خارج محل زندگی به محیط زندگی وارد شود
- اپیزووتیک: شیوع وسیع بیماری در بین جانوران
- اسپورادیک (sporadic): تک گیر، انفرادی
- پاندمیک: عالم گیر
- زئونوز (zoonosis): بیماری های مشترک بین انسان و دام
- انتومولوژی: حشره شناسی
- دمولوژی: جمعیت شناسی
- ژرونتولوژی: بررسی علمی دگرگونی های جسمانی و روانی همراه با سالخوردگی
- ایزولوسیون: جداسازی
- روبلا (rubella): سرخجه
- پولیومیلیت: فلج اطفال
- واکسن توام یا دوگانه: دیفتتری و کزاز
- واکسن سه گانه: دیفتتری، کزاز و سیاه سرفه
- پنتاوالان: واکسن پنج گانه (سه گانه + هپاتیت B + هموفیلوس آنفولانزای تیپ B)
- تست PPD: تست تشخیص بیماری سل
- توبرکولین: آنتی ژن باکتری سل، مورد استفاده در تست PPD
- کلدباکس: یخ دان
- آیس بگ: کیسه یخ
- آبفا: سازمان آب و فاضلاب شهری
- آبفار: سازمان آب و فاضلاب روستایی
- کلی فرم: باکتری هایی هستند که معمولاً به عنوان شاخص کیفیت بهداشتی بودن غذاها و آب مورد استفاده قرار می گیرند

اختصارات بهداشت:

WHO: سازمان بهداشت جهانی

FAO: سازمان کشاورزی و غذا

ILO: سازمان بین المللی کار

IRC: صلیب سرخ بین المللی

EPI: برنامه توسعه ایمن سازی

BCG: سل

MMR: سرخک، اوریون، سرخجه

DTP: واکسن سه گانه

OPV: فلج اطفال خوراکی

IPV: فلج اطفال تزریقی

TT: واکسن کزاز

Td: دیفتری، کزاز

Hep.B: هپاتیت B

PHC: مراقبت های بهداشتی اولیه

DO: اکسیژن محلول در آب

HSE: بهداشت، ایمنی و محیط زیست

آزمایشگاه

اختصارات آزمایشگاهی:

- CBC: شمارش سلول های خون
 WBC: شمارش گلبول های سفید
 RBC: شمارش گلبول های قرمز
 HB: هموگلوبین
 MCHC: غلظت متوسط هموگلوبین
 MCH: وزن متوسط هموگلوبین
 MCV: حجم متوسط هموگلوبین
 HC: هماتوکریت (درصد گلبول های قرمز در خون)
 HCV: حجم متوسط گلبول های قرمز
 HCH: مقدار متوسط هموگلوبین در گلبول های قرمز
 WDR: ضریب تغییرات اندازه گیری گلبول های قرمز
 PLT: شمارش پلاکت ها
 PTE: در صد پلاکت ها
 MPV: حجم متوسط پلاکت ها
 E/M: نسبت سلول های زاینده گلبول سفید به قرمز
 ESR: سرعت رسوب خون
 RDW: پهنای گلبول قرمز در منحنی
 UA: تجزیه کامل ادرار (PPH، رنگ، بو، توده های متراکم)
 UC: کشت ادرار
 HCG: تست حاملگی
 2Hpp: قند خون دو ساعت بعد از ناشتا
 GCT: تست تحمل گلوکز اولیه
 GTT: تست تحمل گلوکز ثانویه
 BG: آزمایش تشخیص گروه خونی
 VDRL: آزمایش تشخیص سفلیس
 HbsAg: آنتی ژن سطح هپاتیت B
 FBS: قند خون ناشتا
 BUN: نیتروژن اوره خون

- Cr: کراتینین
- Chol: کلسترول
- TGs: تری گلیسیرید
- FSB: آزمایش قند خون
- HDL: چربی مفید
- LDL: چربی مضر
- VLDL: کلسترول لیپو پروتئین با چگالی خیلی پایین
- OB: خون مخفی
- OP: تخم انگل
- PT: زمان پروترومبین
- PTT: زمان نسبی ترومبوپلاستین
- AST: آسپارات آمینوترانسفراز
- ALT: آلانین آمینوترانسفراز

عمومی و پرونده

اصطلاحات عمومی و پرونده:

استوما (stoma): باز کردن سوراخی بین حفره ای از بدن و سطح بدن به روش جراحی

اکتومی (octomy): پسوند برداشتن عضوی از بدن مانند: نفرکتومی

استومی (ostomy): پسوند ایجاد منفذ به درون عضوی از بدن

اتومی (otomy): سوند برش یا قطع عضوی از بدن

اسکوپ (oscopy): پسوند دیدن

اسکوپ (scope): پسوند وسیله دیدن

پلاستی (plasty): پسوند ترمیم

گرافت (graft): پیوند کردن

زنو گرافت: پیوند اعضای یک گونه به گونه دیگر

آلو گرافت: پیوند عضو از بین دو فرد از یک گونه

اتوگرافت: برداشتن بافت از ناحیه ای از بدن و پیوند آن به قسمتی دیگر از بدن

دق (پروکوسپون): بررسی ارگان ها احشای داخلی بدن با کمک انعکاس صدای ناشی از ضربات انگشت معاینه کننده

سیمتری: مشابهت در اندازه و شکل

دمنتیا (dementia): جنون

دیسترس: زجر

ترمومتر: دماسنج

اتوکلاو: دستگاه استریل کردن اشیاء با استفاده از بخار تحت فشار

بیوپسی: نمونه برداری

سیالوره (sialorrhoea): آب ریزش از دهان

دژنراسیون (دژنراتیو): تخریب شدن، تباهی

ایدیوپاتی: بدون علت

آزیته: بی قرار

آلودینیس: دردی که ناشی از حرکاتی است که در شرایط عادی ایجاد درد نمی کند

آمپیم: تجمع چرک در یکی از حفرات بدن

آناسارکا: ادم واضح و منتشر

آنومالی: ناهنجاری

پیرکسیا (pyrexia): تب

پروفیلاکسی: پیشگیری
 پرون پوزیشن: وضعیت روی شکم
 پیل (pale): رنگ پریده
 دیلاته: گشادشدن
 تراکافت: دیالیز
 ادمیت (admit): پذیرش
 دیس شارژ: ترخیص
 بد سور (Bed sore): زخم بستر
 پرینشیوز: مهلک، دردناک
 پرون (prone): درازکش، دمر
 اتیولوژی: علت بیماری
 ترمینولوژی: واژه شناسی
 کرونیک (chronic): مزمن
 اکیوت (Acute): حاد
 ایندکس (index): شاخص
 ساپرسیون: مهار، کنترل کردن
 اندیکاسیون: موارد کاربرد
 کنتراندیکاسیون: موارد عدم کاربرد
 آپلاستیک: عدم توسعه یک ارگان یا بافت به درستی و یا نداشتن مادرزادی آن
 سمپتوم: نشانه بیماری
 نیدل استیک: فرو رفتن نیدل (سوزن) آلوده به بدن
 پاتولوژی: آسیب شناسی
 تندرنس: حساسیت
 الکتیو: انتخابی
 ریباند: برگشتی
 سدیتیو: مسکن
 شیک و بیک: تب و لرز
 تامپوناد: فشردگی
 راپچر: پارگی
 ارتواستاتیک: وضعیت ایستاده
 ارست: توقف، ایست
 آسفزی: خفگی
 فبریل: تب
 اوت پوت (out put): بروندهی

لسیون: زخم
 لسریشن: پارگی
 آنتی دوت: پاد زهر، درمان
 پرفوراسیون: سوراخ کردن
 انما: تنقیه
 دژنراتیو: تخریب سلول ها و بافت
 تیامین: ویتامین B1
 ریبوفلاوین: ویتامین B2
 نیاسین: ویتامین B3
 اسید فولیک: ویتامین B9
 استتوسکوپ: گوشی پزشکی
 دکسترین: گلوکز
 ابراشن (abrasion): خراشیدگی
 کراشن (crush): له شدگی
 لسریشن (laceration): بریدگی
 هیپوناترمی: کاهش سدیم
 هیپرکالمی: افزایش پتاسیم
 اکسیزیون (excision): برداشتن
 انسیزیون (incision): برش
 اسپرومتری: تست تنفسی
 آسپیره: برگشت مواد به عقب
 لکوپلاست: چسب پارچه ای
 اینتوبه (intubation): لوله گذاری
 ایکستوبه (extubation): خارج کردن لوله
 ژن (gene): منشا
 سایکوزیس: بیماری های روانی
 اسپاینال: نخاعی
 متر: اندازه گیری
 فلومتر: جریان سنج
 گلوکومتر: اندازه گیری قند خون
 مگالی: بزرگ شدن
 تروما: ضربه، آسیب
 باتل ساین: علامت نبرد
 راکون ساین: علامت راکون، سیاهی دور چشم

کمپلکس: مجموعه
 کرامپ: گرفتگی موقتی
 اسپاسم: گرفتگی دائمی
 افیوژن: افزایش مایع در فضای سوم بدن
 تراپی: درمان
 آنالژزی: بی دردی
 دپرسیون: افسردگی، کسادی
 کومبس (coombs): آزمایشی برای نشان دادن آنتی بادی های روی گلبول قرمز
 پروسیجر: طرز عمل، فرآیند
 آبسلانگ: ابزار چوبی برای معاینه حلق بیماران
 استریل: از بین بردن میکروارگانیسم ها در سطوح مختلف
 اسکراپ: فرد استریل در اتاق عمل
 کلمپ: نگهدارنده
 هموستات: ابزاری در جراحی برای کنترل خونریزی
 اسکار (scar): جای زخم
 اپلیکاتور: وسیله ای برای انتقال دارو به رحم و واژن
 درن (drain): وسیله ای جهت تخلیه ترشحات از زخم بعد از عمل جراحی
 شیو (shave): از بین بردن موهای زاید
 پروتز: وسیله ای که برای جایگزینی بخشی از بدن استفاده می شود
 ادکت (adicted): معتاد
 اپیوید: مخدر
 اتاق تریت منت: اتاق درمان
 سیفتی باکس: سطل مخصوص سوزن های آلوده
 پارانوئید: بدبینی، شک کردن

اختصارات عمومی و پرونده:

- CBR: استراحت مطلق
 RBR: استراحت نسبی
 D.C: قطع کردن
 DC: ترخیص
 OPD: سرپایی
 DX: تشخیص
 F.C: تب و تشنج
 DM: دیابت شیرین (ملیتوس)
 OoB: خروج از تخت
 MT (Multi Truma): تروما به چند اندام
 QS: زمان خواب
 BG: گروه خونی
 BS: قند خون
 aux: زیربغلی
 PRO: تکرار دستورات قبلی
 INR: رنج نرمال بین المللی
 DW: آب مقطر
 EMS: خدمات فوریت های پزشکی
 OR: اتاق عمل
 DR: اتاق زایمان
 ER: بخش اورژانس
 CCU (Critical Care Unit): بخش مراقبت های ویژه قلبی
 IUC (Intensive Care unit): بخش مراقبت های ویژه
 A&O: هوشیار
 amb: قدم زدن
 XM: کراس مچ
 VO: دستور شفاهی
 Vit: ویتامین
 TPR: دما، نبض، تنفس
 S/S: علایم و نشانه ها
 PT: فیزیوتراپی
 PM: بعد از فوت

- RTW: برگشت به بخش
 NFO: بدون دستور اضافی
 obs: مشاهده علایم حیاتی
 OE: در حال معاینه
 OP: جراحی
 NFR: مریض احیای قلبی ریوی نشود
 N/A: موجود نیست
 MVA: حوادث وسایل موتوری
 isol: ایزوله
 GA: بیهوشی عمومی
 FUO: تب با منبع ناشناخته
 DOB: تاریخ تولد
 DFU (Foot Ulcer Diabetic): زخم پای دیابتیک
 PE: معاینات جسمی
 PTA: پیش از پذیرش
 I&O: جذب و دفع
 VS (Vital Signs): علایم حیاتی
 T (temperature): درجه حرارت
 P (pulse): نبض
 HL: هپارین لاک
 adm: پذیرش
 BM: اجابت مزاج
 BR: استراحت در تخت
 Lab: آزمایشگاه
 Pt: مددجو، بیمار
 Lt: چپ
 Rt: راست
 BMI: شاخص توده بدنی
 SAH: خونریزی زیر عنکبوتیه
 ROS: مرور سیستم های بدن
 CC: شکایت اصلی
 SOH: منبع شرح حال
 ID: اطلاعات هویتی

- PI: بیماری فعلی
PMH: سابقه ی بیماری فعلی
DH: سابقه دارویی
FH: سابقه بیماری خانوادگی
HH: سابقه عادت مصرف مواد مخدر و دخانیات
ENT: گوش، حلق، بینی

منابع:

۱. هال، جان ای: خلاصه فیزیولوژی پزشکی گایتون و هال. ترجمه حوری سپهری؛ علی راستگار فرج زاده؛ کامران قاسمی. اندیشه رفیع، تهران، ۱۳۹۵.
۲. دی گیولیو، ماری؛ جکسون، دونا: راهنمای خودآموزی فرآیند پرستاری کتاب مرجع پرستاری داخلی_جراحی برونر و سودارث. ترجمه محمد ذوالعدل؛ مروت گیوی. گروه ترجمه متون پرستاری ترجمک، ۱۳۹۴.
۳. ذوالفقاری، میترا؛ اسدی نوقابی، احمد علی: پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان. بشری. تهران، ۱۳۹۴.
۴. امامی میبیدی، محمد علی: آناتومی تشریح عمومی. سماط. تهران، ۱۳۹۳.
۵. حسینی، میمنت؛ اسدی، معصومه؛ حسینی نوده، زهرا: پرستاری سلامت جامعه. اندیشه رفیع. تهران، ۱۳۹۴.
۶. میرنژاد، رضا؛ مسجدیان، فرامرز؛ لطف الهی حقی، لیدا: میکروب شناسی برای پرستاری و مامایی. بشری، پیوند مهر. تهران ۱۳۹۰.